

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ ДО РОБОТИ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

special education literature. *The Journal of Special Education*. 2010. № 44. pp. 176–189.

REFERENCES

1. Afonin, A. & Doronina, T. (2014). Dukhovnist ta stan zdorovia liudyny: pedahohichniy aspekt [Spirituality and human health: pedagogical aspect]. *Educational dimension*, No. 41, pp. 182–188. [in Ukrainian].
2. Zahnii, A.M. (2021). Problemy orhanizatsii dozvillia ditei iz invalidnistiu [Problems of leisure organization of children with disabilities]. *Current problems of life*, pp. 179–182. [in Ukrainian].
3. Zadorozhnii, A.V. (2012). Rozvytok poniattia “dukhovnist” u strukturi tsinnisno-smyslovoi kartyny svitu [The development of the concept of “spirituality” in the structure of the value-meaning picture of the world]. *Current problems of life safety*, No. 34, pp. 245–251. [in Ukrainian].

4. Nakaz MON vid 23.03.2018 № 283 “Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvithnoho prostoru Novoi ukrainskoi shkoly” [Order of the Ministry of Education, Culture, Sports and Science of Ukraine dated March 23, 2018 No. 283 “On the approval of Methodological recommendations regarding the organization of the educational space of the New Ukrainian School”]. Institute of Modernization of the Content of Education. Available at: <https://imzo.gov.ua/2018/03/25/nakaz-mon-vid-23-03-2018-283-pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsij-shchodo-orhanizatsiji-osvithnoho-prostoru-novoji-ukrajinskoji-shkoly/> [in Ukrainian].

5. Ault, M.J. (2010). Inclusion of religion and spirituality in the special education literature. *The Journal of Special Education*, No. 44, pp. 176–189. [in English].

Стаття надійшла до редакції 12.01.2023

УДК 378.018.8:796.071.43

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.273302>

Тетяна Осадченко, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ ДО РОБОТИ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

У статті пропонується теоретичний аналіз проблеми формування професійної готовності майбутніх тренерів з легкої атлетики. Здійснено характеристику осіб з порушенням опорно-рухового апарату. Визначено, що професійна готовність майбутнього тренера легкої атлетики до роботи із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату є педагогічним процесом, що становить компонент цілісної професійної підготовки майбутнього тренера, спрямований на усвідомлення важливості та необхідності формування знань, умінь і навичок у сфері адаптивного спорту, що забезпечують фізкультурно-спортивну діяльність із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату під час легкоатлетичних занять.

Ключові слова: особи з обмеженими можливостями здоров'я; особи з порушенням опорно-рухового апарату; професійна готовність; професійна готовність майбутніх тренерів легкої атлетики; формування професійної готовності.

Лім. 9.

Tetiana Osadchenko, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Theory and Methods of Physical Education Department
Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University

THEORETICAL ASPECTS OF PROFESSIONAL FORMATION OF READINESS OF FUTURE ATHLETICS COACHES TO WORK WITH CHILDREN WITH DISORDERS OF THE MUSCULOSKELETAL SYSTEM

The article offers a theoretical analysis of the problem of forming the professional readiness of future coaches in athletics. An analysis of the essence and definition of “professional readiness of future athletics trainers to work with children with musculoskeletal disorders” was carried out. It was determined that the professional readiness of the future athletics coach to work with children with musculoskeletal disorders is a pedagogical process that is a component of the integral professional training of the future coach, aimed at realizing the importance and necessity of the formation of knowledge, skills and abilities in the field of adaptive sports, which provide physical culture and sports activities with children with musculoskeletal disorders during athletics classes. It is noted that one of the leading tasks for higher education institutions today is the formation of the professional readiness of future athletics coaches for persons with limited health opportunities (including those with musculoskeletal disorders), who are called to expand the scope of physical culture and sports work with this population category. It was determined that the training of specialists consists in the development and practical implementation of innovative approaches and technologies of education, special programs, updating the content of the educational process, the use of new forms and methods of training, intellectual, spiritual, moral and physical development of specialists who are able to competently provide social order in the future. All this will contribute not only to athletes achieving results in physical culture and sports activities,

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ ДО РОБОТИ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

but most importantly, their social adaptation and integration into society. It has been found that the training of specialists, directly the process of forming the professional readiness of future athletics coaches to work with children with musculoskeletal disorders, should provide for the ability of the applicant to carry out various types of activities using the knowledge, skills and abilities acquired during training in the field of adaptive physical culture and adaptive sports.

Keywords: persons with health disabilities; persons with musculoskeletal disorders; professional readiness; professional readiness of future athletics coaches; formation of professional readiness.

Постановка проблеми. Сучасна наука актуалізує завдання розробки та впровадження в життя інноваційних підходів до навчання та виховання дітей з обмеженими можливостями, здатних ініціювати процес їхньої соціалізації та подальшої самореалізації у суспільстві.

Однак реалізація сьогодні таких підходів є проблематичною, оскільки не всі тренери з легкої атлетики мають достатні знання та досвід роботи із дітьми з обмеженими можливостями у сфері спорту, у тому числі з порушенням опорно-рухового апарату.

Сучасна система освіти орієнтована на інклюзивний підхід до навчання та виховання дітей та підлітків з обмеженими можливостями здоров'я, зокрема з порушенням опорно-рухового апарату. Це порушення становить особливі вимоги до професійної та особистісної підготовки педагогів, які повинні чітко розуміти сутність інклюзивного підходу, знати вікові й психологічні особливості вихованців з різними патологіями розвитку, реалізувати конструктивну педагогічну взаємодію між усіма суб'єктами освітнього середовища. У зв'язку з цим перед ЗВО стоїть завдання підготовки компетентних фахівців, які готові ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері адаптивної фізичної культури.

У рамках дослідження проблеми формування професійної готовності тренерів легкої атлетики до роботи із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату доцільно провести аналіз сутності та визначення понять "особи з обмеженими можливостями здоров'я", "особи з порушенням опорно-рухового апарату", "професійна готовність майбутніх тренерів легкої атлетики до роботи з дітьми з порушенням опорно-рухового апарату".

Аналіз основних досліджень. У психолого-педагогічній літературі проблема професійної підготовки майбутніх тренерів та вчителів фізичної культури має багатоаспектне теоретико-методологічне висвітлення. Концептуальні засади формування професійної готовності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту висвітлено в працях українських вчених (Е. Вільчковський, О. Демінська, В. Завацький, М. Носко, А. Цюсю, Б. Кузьминський, Л. Суценко, Л. Титаренко, Б. Шиян). З'явилася значна кількість психолого-педагогічних досліджень щодо оцінки готовності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до професійної діяльності А. Деркача, Л. Дудорової, М. Коллегаєва, А. Коноха, В. Краєвського, А. Литманович, Ю. Лозов'юк, А. Миколаєва, К. Платонова, В. Шафранського, П. Ясинця та ін. Можна виділити низку робіт, у

яких висвітлені аспекти фахової підготовки майбутніх тренерів у закладах вищої освіти (М. Буренко, В. Пономарьов, В. Пристинський, Т. Чопик), зокрема є дослідження які присвячені формуванню професійної компетентності та готовності педагогів-тренерів з різних видів спорту: легкої атлетики (М. Куліков), спортивної аеробіки (Н. Гуцїна, Т. Лисицька), боксу (П. Лужин, С. Топоров), плавання (Ж. Бережна) та ін. [6, 43].

Мета статті – здійснити аналіз наукових джерел щодо формування професійної готовності майбутніх тренерів легкої атлетики до роботи із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта завжди відігравала у суспільстві особливу роль. На початку ХХІ ст. її роль розглядається уже не тільки у контексті розвитку окремої нації, країни, але й крізь призму її вагомості у розвитку міжнародного співтовариства. Для розвитку вищої освіти нині характерна наявність соціальних, політичних, економічних, культурних, академічних чинників, запитів суспільства, вимог працедавців, інтересів і уподобань споживачів освітніх послуг – студентства.

Згідно із Законом України "Про освіту", особа з особливими освітніми потребами – це особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту [2]. До категорії таких осіб зараховано дітей із порушеннями ОРА [8]. Відмінності в порушеннях розвитку осіб з обмеженими можливостями здоров'я досить широкі – від відносно тимчасових труднощів, що легко усуваються, до тяжких, незворотних патологій центральної нервової системи. Обмеження можливостей здоров'я не є суто кількісним фактором, це інтегральна, системна зміна особистості загалом, яка потребує зовсім інших умов освіти і дає змогу подолати певне обмеження.

Рухові порушення впливають на різні сфери розвитку дитини. Так, порушення рухів очей, недорозвиток і затримка формування основних рухів (утримання голови, сидіння, ходьба) призводять до обмеження поля зору, що, своєю чергою, значно лімітує процес сприймання навколишнього світу, а також ускладнює розвиток довільної уваги, спричиняє недостатність просторового сприймання [7, 262]. Рухові порушення обмежують предметно-практичну діяльність, що, природно, зумовлює недостатній розвиток предметного сприймання [1]. Рухова обмеженість ускладнює або робить неможливим маніпулювання предметами, сприймання їх на до-

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ ДО РОБОТИ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

тик. Такі порушення в поєднанні з недорозвитком зорово-моторної координації і мовлення значно перешкоджають розвитку пізнавальної діяльності.

Майбутні тренери легкої атлетики мають володіти знаннями також про те, що характерним для дітей з порушенням опорно-рухового апарату є погіршення їх фізичних якостей, обмеження рухової активності, зміна в психоемоційній сфері. Тому завдання ЗВО навчити здобувачів вищої освіти ставити перед собою завдання спрямовувати дітей не лише на освоєння освітніх (загальноосвітніх) програм, а й на соціальну адаптацію (соціалізацію). Необхідно навчити розвивати у дітей фізичну, мотиваційну й емоційно-вольову сфери, спеціальні навички (соціально-побутові, комунікативні, самообслуговування, орієнтування у просторі та в часі, саморегуляції власної поведінки у суспільстві), заповнювати нестачу знань про навколишній світ, формувати здатність до максимально незалежного життя у суспільстві.

На думку О. Корносенко, готовність тренера виникає внаслідок спортивного досвіду, який ґрунтується на формуванні позитивного ставлення до діяльності, усвідомленні мотивів і потреб у неї, об'єктивності її предмета і способів взаємодії з ним [5, 89].

На думку українських учених (С. Ковальов, В. Ковальов) готовність тренера до здійснення професійної діяльності є цілісним станом особистості, який характеризується, зокрема, такими якостями:

- високий рівень свідомості та світогляду;
- соціально-психологічна спрямованість особистості;
- рівень освіти і професійної компетентності, вміння застосувати сучасні новітні технології педагогічної науки та медицини;
- досвід та розвиток інтуїції;
- здатність до узагальнення ситуацій, що вже виникали та прогнозування майбутніх подій, вміння розгледіти талановитого спортсмена;
- бути готовим провести спортсмена спортивною кар'єрою до найвищих досягнень і при цьому допомогти йому стати самодостатньою особистістю здатній адаптуватися в суспільстві;
- фізичні дані (вік та здоров'я) [4, 77].

Український науковець С. Шинкарьов у своїх працях зазначає, що реалізація завдань, які стоять перед тренером (освітні, виховні, оздоровчі) зумовлює різноманіття функцій тренера з легкої атлетики, які визначають різні сторони його професійно-педагогічної діяльності – управлінсько-організаторську, освітню, виховну, проєктувальну, прогностично-орієнтувальну, мобілізаційну, аналітико-оцінну, дослідницько-творчу [9, 283].

Ми поділяємо думку науковців, які розглядають професійну готовність як цілісне явище, де основ-

ними видами професійної готовності є: психологічна, теоретична, практична.

Психологічна готовність характеризується “сукупністю психічних утворень: уявлень і понять, якостей особистості, способів мислення та умінь, спонукань, якостей особистості, що забезпечують мотиваційно-смыслову готовність і здатність фахівця суб'єкта до здійснення професійної діяльності. Особистісно-педагогічна спрямованість цього виду готовності проявляється у мотиваційно-ціннісному ставленні до процесу навчання, в якому реалізуються суб'єкт-суб'єктні відносини”.

У роботі з дітьми з порушенням опорно-рухового апарату психологічна готовність проявляється у зацікавленості майбутнього тренера такою діяльністю, наявності у нього сукупності особистісних якостей та ціннісних орієнтацій, прагненні надавати допомогу дітям, здатності до самоконтролю та саморегуляції.

Теоретична готовність полягає в оволодінні студентами необхідними професійними знаннями, технологією педагогічної діяльності та включає такі складові:

- аналітична (виявлення та аналіз компонентів освітнього процесу, встановлення зв'язку між ними;
- прогностична (прогнозування результатів різних дій);
- проєктивна (самостійний вибір засобів навчання та виховання, ефективних форм і методів роботи);
- рефлексивна (адекватна оцінка педагогічного процесу загалом (підбиття підсумків), адекватна самооцінка своєї діяльності).

Практична готовність педагога має на увазі наявність таких умінь та навичок:

- організаційних: формування в учнів стійкого інтересу до різних видів діяльності (навчальної, трудової, спортивної та інших), навчання необхідних навичок при її організації та проведенні, застосування методів стимулювання та мотивації діяльності (змагання, пізнавальна гра, навчальна дискусія, заохочення та ін.);
- інформаційних: здатність передавати навчальну інформацію, застосовувати її відповідно до завдань навчально-виховного процесу; вміння працювати з різними джерелами (друкованими – документами, аналітичними дослідженнями, енциклопедіями, каталогами та ін., Інтернет-ресурсами – сайтами, форумами, вебстатистикою та ін.).

Працюючи з дітьми з порушенням опорно-рухового апарату практична готовність – це оволодіння технологією і методикою фізкультурно-спортивної діяльності з цієї категорією осіб, уможливають реалізацію поставлених цілей.

На основі аналізу наукової літератури з проблеми дослідження ми розглядаємо професійну готовність майбутнього тренера легкої атлетики до роботи

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ ДО РОБОТИ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату як педагогічний процес, що є компонентом цілісної професійної підготовки майбутнього тренера, спрямований на усвідомлення важливості та необхідності формування знань, умінь і навичок у сфері адаптивного спорту, які забезпечують фізкультурно-спортивну діяльність із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату під час легкоатлетичних занять.

Заняття з легкої атлетики із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату спрямовані на розширення рухових можливостей, вироблення компенсаторних навичок рухової активності, поліпшення їх функціональних показників, а в деяких випадках – відновлення порушених функцій організму.

Під час підготовки майбутнього тренера легкої атлетики, необхідно звернути увагу на організацію занять, де мають створюватися сприятливі умови для формування особистості людей з порушенням опорно-рухового апарату та її всебічного розвитку. Саме завдяки правильній організації заняття підвищується рівень якості життя; значно активізується розумова діяльність, поліпшується інтелектуальний розвиток; формуються комунікативні навички; відбувається корекція недоліків психіки, накопичення позитивних психологічних реакцій, формується психологічна стійкість до стресових навантажень; розвиваються вольові якості особистості (цілеспрямованість, рішучість, сміливість, наполегливість, завзятість, витримка, самовладання, самостійність, дисциплінованість та ін.); формуються та розвиваються навички самообслуговування тощо.

Одним із провідних завдань на сьогодні для ЗВО є формування професійної готовності майбутніх тренерів для осіб з обмеженими можливостями здоров'я (у тому числі з порушенням опорно-рухового апарату), покликаних розширювати масштаби фізкультурно-спортивної роботи з цією категорією населення. Підготовка фахівців полягає у розробці та реалізації на практиці інноваційних підходів і технологій освіти, спеціальних програм, оновленні змісту освітнього процесу, використанні нових форм та методів навчання, інтелектуального, духовно-морального і фізичного розвитку фахівців, здатних надалі компетентно забезпечувати соціальне замовлення. Це сприятиме не лише досягненню спортсменами результатів у фізкультурній та спортивній діяльності, але, головне, їх соціальній адаптації та інтеграції у суспільство.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, результати науково-теоретичного пошуку засвідчили, що підготовка фахівців, яка здійснюється в умовах ЗВО, безпосередньо процес формування професійної готовності майбутніх тренерів легкої атлетики до роботи із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату, має передбачати здатність здійснювати різноманітні види діяльності, використовуючи здобуті під час навчання, знання, уміння та

навички у сфері адаптивної фізичної культури і адаптивного спорту. До перспектив подальших досліджень відносимо необхідність розроблення методики з метою подальшого вдосконалення підготовки майбутніх тренерів легкої атлетики до роботи із дітьми з порушенням опорно-рухового апарату, а також створення науково-методичного інструментарію забезпечення цього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ, 2018. 252 с.

2. Про освіту: Закон України від 16.07.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 11.01.2023).

3. Загура Ф. Професійна діяльність викладачів фізичного виховання у закладах вищої освіти: нормативно-правовий дискурс. *Молодь і ринок*. № 7–8 (205–206), 2022. С. 48–52.

4. Ковальов С., Ковальов В. Професійна готовність тренера як фактор, що обумовлює ефективність його професійної діяльності на сучасному етапі. Збірник тез доповідей викладачів, аспірантів та співробітників ІІ науково-технічної online конференції “Наука в ЦНТУ: основні досягнення та перспективи розвитку” за підсумками проведення “Дня науки – 2020” 13 травня 2020 року. Кропивницький: ЦНТУ, 2020. С. 76–78.

5. Корносенко О. Професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів як педагогічна проблема. *Молода спортивна наука України*. Львів, 2016. Вип. 20, т. 3/4. С. 85–91.

6. Кузнецова І. Модель реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх тренерів зі східних односторонь до професійної діяльності у дитячо-юнацьких спортивних школах. *Scientific Journal Virtus*, № 29, 2018. С. 42–46.

7. Подгорна В.В. Обґрунтування рухової корекції психофізичного стану у школярів із порушеннями розвитку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. 2017. Вип. 5К (86). С. 261–264.

8. Савчук Л.О., Колупасва А.А. “Особлива” дитина в навчанні. Рівне, 2010. 44 с.

9. Шинкарьов С. Теоретичні аспекти фахової підготовки майбутніх тренерів з легкої атлетики. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка* № 1 (332), 2020. С. 279–291.

REFERENCES

1. Orhanizatsiyno-metodychni zasady diyalnosti inklyuzyvno-resursnykh tsestriv: navchalno-metodychnyy posibnyk [Organizational and methodological principles of activity of inclusive-resource centers: educational-methodical handbook]. Kyiv, 2018. 252 p. [in Ukrainian].

2. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 16.07.2019 [Law of Ukraine “On Education” 2019, June]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Accessed 11 Jan. 2023). [in Ukrainian].

3. Zahura, F. (2022). Profesiina diialnist vykladachiv fizychnoho vykhovannia u zakladakh vyshchoi osvity: normatyvno-pravovyi dyskurs [Professional activities of physical education teachers in higher education institutions: normative and legal discourse]. *Youth and market*. Monthly scientific-

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ЕТНОДИЗАЙНУ КЕРАМІКИ:
АНАЛІЗ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ**

pedagogical journal. Drogobych, No. 7–8 (205–206), pp. 48–52. [in Ukrainian].

4. Kovalov, S. & Kovalov, V. (2020). Profesiina hotovnist trenera yak faktor, shcho obumovliuie efektyvnist yoho profesiinoi diialnosti na suchasnomu etapi [The professional readiness of the coach as a factor determining the effectiveness of his professional activity at the current stage]. *Abstracts of Papers "Nauka v TsNTU: osnovni dosiahnennia ta perspektyvy rozvytku"*. Kropyvnytskyi, pp. 76–78. [in Ukrainian].

5. Kornosenko, O. (2016). Profesiina pidhotovka maibutnikh fitnes-treneriv yak pedahohichna problema [Professional training of future fitness trainers as a pedagogical problem]. *Young sports science of Ukraine*. Lviv, issue 20, Vol. 3/4, pp. 85–91. [in Ukrainian].

6. Kuznetsova, I. (2018). Model realizatsii pedahohichnykh umov formuvannia hotovnosti maibutnikh treneriv zi skhidnykh odnorbstv do profesiinoi diialnosti u dytiachov-

yunatskykh sportyvnykh shkolakh [Model of implementation of pedagogical conditions for formation of readiness of future coaches from eastern martial arts for professional activity in children's and youth sports schools]. *Scientific Journal Virtus*, No. 29, pp. 42–46. [in Ukrainian].

7. Podhorna, V.V. (2017). Obruntuvannya rukhovoyi korektsiyi psykhofizychnoho stanu u shkolyariv iz porushe-nnyamy rozvytku [Justification correction motor psychophysical condition of students with disabilities]. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drachomanov*. Vol. 5K (86), pp. 261–264. [in Ukrainian].

8. Savchuk, L.O. (2010). "Osoblyva" dytyna v navchanni ["Special" child in training]. Rivne, 44 p. [in Ukrainian].

9. Shynkarov, S. (2020). Teoretychni aspekty fakhovoi pidhotovky maibutnikh treneriv z lehkoi atletyky [Theoretical aspects of professional training of future trainers in athletics]. *Starobilsk*, No. 1 (332), pp. 279–291. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.01.2023

УДК 378:377:7.071.1:738.3-045.43:39

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.273188>

Юлія Роїк, аспірант Київської державної академії
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ЕТНОДИЗАЙНУ КЕРАМІКИ:
АНАЛІЗ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ**

Стаття присвячена ретроспективному аналізу науково-педагогічних джерел, проблеми яких дотичні до етнодизайну кераміки. У ній узагальнено зібрану інформацію з науково-педагогічної літератури для кращого розуміння особливостей підготовки майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування етнодизайну кераміки. Проведено аналіз теоретичних праць вітчизняних та зарубіжних фахівців, який свідчить, що у контексті дослідження підготовки художників-керамістів важливе значення надається етнодизайну кераміки як методу проектування керамічних виробів на основі традицій та інновацій. У ході наукового пошуку автором було виокремлено комплексні науково-педагогічні дослідження, присвячені висвітленню проблеми професійної підготовки з художньої кераміки та гончарства у закладах освіти різних типів. Автор відзначив першочерговість цього питання у модернізації системи закладів вищої мистецької освіти.

Ключові слова: етнодизайн; етнодизайн кераміки; художники декоративно-прикладного мистецтва; професійна підготовка.

Табл. 1. Літ. 14.

Yulia Roik, Postgraduate Student of the
Kyiv Mykhaylo Boychuk State Academy of
Decorative-Applied Arts and Design

**PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS IN THE ETHNO-DESIGN OF CERAMICS:
ANALYSIS OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL SOURCES**

The article is devoted to a retrospective analysis of scientific and pedagogical sources, the problems of which are related to ethno design of ceramics – a modern method of designing products. This article summarizes the collected information from the scientific and pedagogical literature for a better understanding of the peculiarities of the preparation of future artists of decorative and applied art for the use of ethno design of ceramics. An analysis of the theoretical works of domestic and foreign specialists has been carried out, which shows that in the context of studying the training of ceramic artists, ethno design of ceramics is of great importance. The main goal and task of ethno design of ceramics is the mastering of national traditions by ceramic artists, their correct interpretation and combination with the latest technologies. In the course of the scientific search, the author singled out complex scientific-pedagogical and methodical studies dedicated to the problem of professional training in artistic ceramics and pottery in educational institutions of various types: preschool institutions, schools, colleges and institutions of higher art education.

It is noted that the works of the studied authors present practical recommendations for the organization of the process of creating ceramic products in the process of decorative and applied training of students in educational institutions of various levels. In addition, the information presented in their works testifies that the dominant part in the education of decorative and